

Saco

2016-12-05

REMISSVAR

Remiss: Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension, SOU 2016:51

Förslaget i sammanfattning

Med anledning av Europaparlamentets och rådets direkt 2014/50/EU måste den svenska regeringen se över huruvida gällande lagstiftning tillgodose minimikrav för ökad rörlig mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande, bevarande och information kring kompletterande pensionsrättigheter

Utredningen föreslår stiftandet av en ny lag som ska tillförsäkra arbetstagare vissa rättigheter och på så sätt införlivas Europaparlamentets och råds direktiv. Yttrandet tar sitt avstamp i det statliga pensionsavtal PA16.

Allmänna synpunkter

Utredningen föreslår att lagen går utöver direktivets krav och tillämpas till alla arbetstagare i Sverige. Resonemanget är klokt, om alla arbetstagare omfattas av legen ökar detta likvärdigheten mellan arbetstagare, dessutom undviks på detta sätt att komplicerad särlagstiftning måste träffas.

Det statliga pensionsavtalet PA16 säkerställer att bevarandet av tjänstepensionen sker i form av s.k. fribrev, även möjlighet till återköp finns redan inskriven i avtalet. Möjlighet till återköp medges dock inte inom andra avtalsområden, därför är det värdefullt att utredningen diskuterar möjligheten till återköp av vilande pensionsrättigheter. På så sätt kan det undvikas att kostnaderna för administration har en oproportionerligt stor inverkan på pensionskapitalet, dessutom minskas risken för inlåsnings effekter i en arbetsmarknadssektor. Däremot kan det ifrågasättas huruvida ett prisbasbelopp är en tillräcklig gräns för återköpsmöjligheten. En statlig anställd individ med en bruttolön på 30 000 SEK per månad som omfattas av Avd. I PA16 har nått kapitalgränsen efter drygt två år heltidsanställning. Det betyder att återköpsrätten snabbt kan förverkas även vid kortare anställningar, som då skulle slå orimligt hårt mot kortvarigt tidsbegränsad anställda. En högre gräns för återköp torde ha positivt inflytande på bevarandet av värdet, SULF föreslår två prisbasbelopp.

Det är glädjande att utredningen respekterar partsinflytande på arbetsmarknaden och lämnar över frågan kring en rättvis värdeutveckling av vilande pensionsrättigheter till parterna istället för att självt skapa en teknisk och trubbig statlig reglering.

Lagens bestämmelser om information vid anställnings upphörande kommer att förbättra möjligheten för medlemmar att bli varse hur olika karriärval kan påverka den framtida tjänstepensionen samt storleken av de förvärvade pensionsrättigheterna inom befintlig tjänstepensionen. Det är av stort värde att utredningen kommer fram till att arbetsgivarens informationsskyldighet gäller för alla anställda, inte endast avgående anställda, som det krävs i direktivet.

Däremot förefaller kravet att den anställde ska underrätta sin arbetsgivare om denne avser flytta till ett annat medlemsland väldigt hård: utredningen förslår att utebliven underrättelse leder till att arbetsgivarens skadeståndsskyldighet inskränks vid senare krav från arbetstagarens sida. Lagförslaget ställer höga krav på avgående arbetstagarens kunskap om dess skyldigheter i relation till tjänstepension. Sanktionen för utebliven underrättelse förefaller orimligt hårt när man tänker på att allmänhetens kunskap om pensioner är relativt låg. Ännu hårdare slår lagförslaget mot utländska anställda som vistas en kort tid i Sverige utan att tillägna sig språkkunskaper eller kunskaper om systemet.

Jämställdhetskonskvansanalys

I en särskilt skriftserie (DS 2016/19) visades tydligt att pensioner inte är jämställda i dagsläget och att vi även på sikt inte kommer att se ett könsneutralt pensionssystem. I föreliggande lagförslaget kan det finnas vissa följdkonsekvenser av de grunderna som leder till ett ojämnt pensionssystem.

För Sveriges universitetslärare och forskare

Freidrich Heger

fh@sulf.se